

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: donderdag 25 september 2025

Agendapunt:

Zaak - documentnummer: Z25/188709 - D - 272415

Datum B&W-verg.: dinsdag 1 juli 2025

Portefeuillehouder(s): I.G.M.H. Minkenberg

Onderwerp

Verlenging regionaal beleid Schuldhulpverlening

Samenvatting

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) bepaalt dat de gemeenteraad een meerjaren beleidsplan dient vast te stellen. Het Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 loopt af op 31 december 2025. De afgelopen jaren zijn er op het gebied van schuldhulpverlening veel (landelijke en lokale) ontwikkelingen geweest, die een grote impact hebben gehad op de schuldhulpverlening. Ook zijn er landelijk bestuurlijke afspraken gemaakt over de gewenste basisdienstverlening binnen de schuldhulpverlening. Om deze ontwikkelingen goed te kunnen overzien, wordt onderzoek gedaan naar de kwaliteit van het schuldhulpverleningsaanbod in Echt-Susteren, alsook het gewenste ambitieniveau hiervan. Hier is voldoende tijd voor benodigd, waardoor wordt voorgesteld om het huidige plan te verlengen voor een periode van twee jaar. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek wordt in 2026 een gedegen nieuw plan voorgelegd aan de gemeenteraad.

Voorstel

Het Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 met een duur van twee jaar te verlengen, tot uiterlijk 31 december 2027.

Inleiding

Achtergrond

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in werking getreden. Op grond van de Wgs zijn gemeenten verplicht om inwoners met schulden te helpen. Binnen de wettelijke kaders hebben de gemeenten de ruimte om de schuldhulpverlening zelf in te richten.

Op het gebied van schuldhulpverlening werken we regionaal samen met de gemeenten Maasgouw, Roerdalen en Leudal. Voor dit jaar was ook de gemeente Nederweert aangehaakt. Zij zijn sinds 2025 voor beleid en uitvoering aangesloten bij de gemeente Weert.

Bestuurlijke afspraken voor basisdienstverlening schuldhulpverlening

Het kabinet, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de branchevereniging voor financiële hulpverleners NVVK en de vereniging van directeuren in het sociaal domein Divosa hebben op 21-4-2024 de 'Bestuurlijke afspraken voor basisdienstverlening schuldhulpverlening' ondertekend. Deze bestuurlijke afspraken zijn onderdeel van de ambitie van het kabinet om in 2030 het aantal mensen met schulden gehalveerd te hebben. Nu zijn er nog 726.000 huishoudens in Nederland met problematische schulden. Invoering van de basisdienstverlening moet ervoor zorgen dat het aantal mensen dat met hulp van de gemeente duurzaam schulden oplost, verdubbelt. Het plan – de 'basisdienstverlening schuldhulpverlening' – leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen.

Regionaal beleidsplan schuldhulpverlening

Volgens de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs), artikel 2 lid 2, dient de gemeenteraad elke vier jaar een plan vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan de inwoners van haar gemeente. In 2021 is het huidige regionale beleidsplan schuldhulpverlening vastgesteld door de gemeenteraden van de hiervoor genoemde gemeenten. Dit plan heeft een looptijd van vier jaar, tot en met 2025.

Uitvoering Schuldhulpverlening

In de samenwerking wordt het beleid en de uitvoering schuldhulpverlening aan inwoners en vroegsignalering van schulden regionaal met elkaar afgestemd en is de uitvoering van de schuldhulpverlening in de vier gemeenten uitbesteed aan Verder (voorheen PLANgroep). Sinds 2015 is voor de uitvoering van de gemeentelijke schuldhulpverlening een overeenkomst gesloten met Verder. Zij voeren alle wettelijk verplichte onderdelen van schuldhulpverlening uit. Verder is lid van de NNVK (branchevereniging voor schuldhulp en financiële dienstverlening).

Evaluatie beleidsplan schuldhulpverlening

Gezien de looptijd van vier jaar eind 2025 is verstreken, moet er een nieuw beleidsplan worden vastgesteld door de gemeenteraad. Om tot een plan te komen voor de nieuwe beleidsperiode is het noodzakelijk om het huidige beleidsplan te evalueren. Zeker ook gezien de vele landelijke en lokale ontwikkelingen. Het uitvoeren van een gedegen evaluatie vraagt tijd en expertise, daarom zijn we begin 2025 gestart met het een eerste verkenning rondom de evaluatie. Dit is een proces dat we regionaal oppakken, waarbij de lokale ontwikkelingen en voorkeuren in acht worden genomen. Gezien de ontwikkelingen rondom schuldhulpverlening en de huidige manier van inkoop (op productbasis) zien we verschillende kansen voor verbeteringen. Ook met het oog op de verschillende wetswijzigingen en de reeds beschreven bestuurlijke afspraken in het kader van de elementen basisdienstverlening is een gedegen evaluatie meer dan wenselijk. Onze opgave zit erin om te toetsen in hoeverre de elementen al geïntegreerd zijn in onze huidige schulddienstverlening, het bepalen van de gemeentelijke ambitie en vaststellen waar we mee aan de slag moeten voor de nieuwe beleidsperiode.

Nieuw beleidsplan SHV

Op basis van de evaluatie wordt een nieuw beleidsplan opgesteld met inachtneming van de wettelijke kaders, de bestuurlijke afspraken en de lokale situatie en ambitie. Daarbij bestaat de behoefte om te onderzoeken of de huidige uitvoerder in de toekomst passend is bij de beleidsambities, gaan we scenario's schetsen voor wat betreft de uitvoering en willen we inzicht krijgen in de kosten. Wat gaan we doen, met wie en wat kost het.

Verlenging huidig beleidsplan met (maximaal) 2 jaar

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om het Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 met maximaal twee jaar te verlengen. Dat geeft ruimte om een gedegen evaluatie uit te voeren en op basis daarvan ook richting te geven aan het nieuwe beleid. Dit brengt ook financieel inzicht met zich mee.

Het streven is om in 2026 de evaluatie en het nieuwe beleid gereed te hebben om voor 2027 en verder nieuw beleid te formuleren. Hierdoor kan in de kadernota voor 2027 duidelijk richting gegeven worden aan de benodigde middelen voor de inrichting van de schuldhulpverlening. Het nieuwe beleidsplan kan zoals aangegeven in 2026 aan de raad worden voorgelegd en zal dan in werking treden vanaf 1 januari 2027.

Inhoudelijke toelichting

Argumenten

1.1 Een gedegen evaluatie vraagt tijd

Het zorgvuldig evalueren van schuldhulpverleningsbeleid vraagt om voldoende tijd en aandacht, juist omdat het een complex vakgebied is. Daarnaast gaat het om een zeer kwetsbare doelgroep. Inwoners met schulden kampen vaak met meervoudige problematiek op meerdere levensgebieden. Het is belangrijk om hier grondig en zorgvuldig mee om te gaan. Bovendien is de schuldhulpverlening volop in ontwikkeling. De versterking van de basisdienstverlening is hierin een belangrijk speerpunt, waarbij gemeenten streven naar laagdrempelige, toegankelijke en tijdige hulp voor alle inwoners met financiële zorgen. Het is wenselijk om met de uitvoerder en ketenpartners het gesprek te voeren. Op deze manier kunnen knelpunten en verbeterpunten gesignaleerd worden. Dit alles vraagt om voldoende tijd voor gegevensverzameling en een zorgvuldige duiding van uitkomsten. Alleen met een gedegen aanpak ontstaat een volledig beeld dat gebruikt kan worden voor verdere verbetering en versterking van de schuldhulpverlening.

1.2 Effecten van ontwikkelingen zijn niet meteen zichtbaar

Zoals eerder aangegeven is de schuldhulpverlening constant in ontwikkeling. Zo zijn er de afgelopen periode op meerdere fronten ontwikkelingen geweest die directe invloed hebben op de uitvoering en de resultaten van schuldhulpverlening. Een aantal voorbeelden zijn:

- Aflossingsperiode is verkort van 36 maanden naar 18 maanden. Sinds de invoering van de nieuwe wettelijke termijn is de duur van een schuldregeling aanzienlijk verkort. De effecten op bijvoorbeeld uitstroom of hernieuwde schuldenproblematiek wordt pas zichtbaar als voldoende inwoners het volledige traject hebben doorlopen. Deze effecten beginnen nu zichtbaar te worden.
- Daarnaast is er gestart met het verstrekken van saneringskredieten. Door het gebruik van saneringskredieten kunnen schulden sneller worden afgelost, krijgen schuldeisers eerder duidelijkheid en is er nog maar één schuldeiser.
- De implementatie van zogeheten nulvoorstellen. Een nulvoorstel is een vorm van schuldhulp waarbij géén schuldregeling wordt voorgesteld aan schuldeisers. Dit gebeurt wanneer blijkt dat een schuldregeling (nog) niet haalbaar of nodig is.

Deze ontwikkelingen zijn beleidsmatig en operationeel zeer relevant, maar hun impact laat zich niet direct meten.

1.3 Het uitwerken van meerdere scenario's is wenselijk

Het is wenselijk om te onderzoeken in hoeverre de gemeente grip heeft op de kwaliteit van schuldhulpverlening bij uitbesteding aan een externe organisatie. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie is het wenselijk om te bekijken welke vormen van inrichting voor schuldhulpverlening er mogelijk zijn. Er wordt onderzocht welke vorm het beste past bij de gemeenten.

1.4 Vergroten van grip op de uitvoering

De evaluatie moet richting geven aan welk scenario het best passend is voor de inrichting van de schuldhulpverlening binnen de gemeente. Hierin wordt meegenomen hoe de grip en sturing op de uitvoering vergroot kan worden om de dienstverlening voor de inwoners te verbeteren. Hiervoor is het wenselijk om afspraken te maken voor bijvoorbeeld monitoring: "Welke data is nodig?", "Kunnen er KPI's opgesteld worden?", "Hoe kan gemeten worden hoe inwoners de schuldhulpverlening ervaren?"

1.5 Inzicht ambitieniveau geeft ook duiding aan te verwachten inzet en kosten

Door inzicht te krijgen in het ambitieniveau van onze gemeente, kan ook een schatting gemaakt worden van hetgeen nodig is om dat punt te bereiken. Gezien de financiële situatie van de gemeente (het ravijnjaar 2026), biedt de verlenging ruimte om inzicht in de benodigde middelen

helder te krijgen en vooraf te kunnen reserveren. Zodoende kan in de kadernota 2027 rekening gehouden worden met een eventuele budgetraming ten behoeve van de schuldhelpverlening op basis van het bepaalde ambitieniveau van de gemeente.

Financiële toelichting

De uitvoering van de schuldhelpverlening op basis van het huidige beleidsplan, past binnen het financiële kader van de gemeente.

Juridische toelichting

Artikel 2 van de Wgs bepaalt dat de gemeenteraad een plan vaststelt, dat richting geeft aan de integrale schuldhelpverlening aan de inwoners van zijn gemeente; en dat dit plan voor een periode van ten hoogste vier jaar vastgesteld wordt. Middels dit nieuwe plan wordt hieraan voldaan.

Duurzaamheid / Cittaslow

Een effectieve en preventieve aanpak van de schuldenproblematiek versterkt de maatschappelijke stabiliteit.

Risico's

1.1 Het beleid is verouderd

Door verlenging blijft het huidige beleidskader van kracht, terwijl er verschillende ontwikkelingen zijn geweest, die de omstandigheden hebben veranderd. Hierdoor kan het beleid minder effectief zijn voor inwoners die er gebruik van maken. Het is belangrijk om te vermelden dat als er bepaalde ontwikkelingen zijn (zoals de aanpassing van de termijn van 36 naar 18 maanden), er wel op deze ontwikkelingen wordt geanticipeerd.

Het is van belang om een gedegen evaluatie uit te voeren, zodat al deze ontwikkelingen ook voor de lange termijn meegenomen kunnen worden in de bepaling van het nieuwe beleid voor de komende vier jaar. Het is niet wenselijk om nu nieuw beleid vast te stellen, zonder dat er een gedegen evaluatie heeft plaatsgevonden.

Burgerparticipatie

Niet van toepassing.

Bijgevoegde stukken

- Raadsbesluit
- Beleidsplan schuldhelpverlening 2021-2025

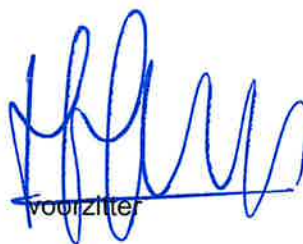
Ter inzage liggende stukken

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter